

Coves de Can Nadal. Foto: Pere Cornellas

nom de Vilanova o Vilanova del Vallès és ja generalitzat.

El seu territori és travessat pel riu Mogent que entra pel termenal amb la Roca per la seva cara nord, girant de cara a ponent quan passa per les terres del Sorret i del pla de can Catafal, on hi va a parar el torrent de Céllecs que recull l'aigua dels diversos corrents que es formen a la muntanya de Céllecs. Quan el Mogent surt del terme municipal pel de Montornès pel seu costat de ponent, rep les aigües de la riera de Vallromanes, a la qual ha anat anteriorment el torrent de can Nadal que aporta les aigües dels corrents que es formen a l'altra part muntanyosa del terme municipal.

La muntanya és una part molt important del terme municipal, eminentment muntanyós, per qüestions de geografia humana, física, paisagística, ambiental. La carena de Céllecs és característica amb la seva forma tradicional "tres turons fan una serra" tancant el Vallès per aquesta cara, en un turó de la qual hi ha un important jaciment íber, encara que l'enclavament quedí dins el terme municipal d'Orrius. És una muntanya amb forta personalitat, a estones feréstega amb blocs petrís d'enorme presència, el Contravent, les Encantades, on hi tro-

ben esbarjo escaladors, caçadors, boletaires i els amics de la muntanya. Tanmateix encara trobem els vestigis del pas de l'home amb la seva vida de lluita diària amb la naturalesa només per posar el plat a taula i a vegades ben poca cosa més. Èpoques no tan allunyades en el temps, on la vida a les cases que poblaven aquests verals era molt dura: cal Sereno, can Montpart, cal Ros, can Jep de la mel, can Pei, cal Gavatx. Precisament aquestes últimes cases estan situades en un carener que divideix els fondals del torrent de Céllecs a llevant amb el torrent de can Nadal a ponent on les cases de cal Soldat, ca l'Ermità, can Catafalet, can Cucut i cal Calçoner o més avall can Cebrià i can Nadal prenen vida i protagonisme en un altre territori isolat. Avui la major part d'aquestes cases ja no es dediquen a la pagesia, algunes han desaparegut, altres formen part de zones urbanitzades, tanmateix els antics conreus en bona part s'han convertit en bosc, com revenjant-se d'antigues artigues que li prengueren territori arbrat en benefici de feixes conreades o ceps altius, el qual torna a omplir faldes i vessants que puguen també sobre el ponent del torrent de can Nadal per les zones obagues de can Nadal i can Maimó, omplint el carener fins el turó de Lloberes, caient per l'altre costat al fons del torrent del Molí de Cuquet, que forma termenal amb Vallromanes.

Les torrenteres i els fondals de gran espessor, sovint exuberants, d'enorme plasticitat permeten visualitzar bellíssims contrastos de llums, a vegades només transluint-se amb esquitxos tant sols que traspassen les capçades; en el fons unes fulles impregnades de fortes olors d'humitats i flonjors encatiffades esperant ser trepitjades, vora antigues fonts d'anomenada, ara seques indefectiblement pels temps poc generosos en pluges.

Els camins, que com passos cendrosos van per les obagues amb tancats claroscurs patinats de verds de plom, són d'una bellesa quieta, tendra, silent, en contrast amb els camins de les solelles on es contrasten poderosament les llums i ombres d'ocres rutilants amb il·luminacions fortes i imprecises que els remarquen poderosament; totes les tonalitats dels terres s'armonitzen i una gran simfonia ens omple els sentits si ens perdem per qualsevol indret d'aquestes valls, faldes, carenes o turons del paisatge vilanoví.

A Vilanova l'activitat principal era la pagesia a la qual es dedicaven la major part dels habitants de la parròquia, que vivien en cases disseminades a Valldoriolf, el Xaragall, la muntanya de Céllecs, encara que també hi havia pagesos que habitaven al poble, que tal com dèiem hom anomenava el Raval, perquè les cases havien començat a construir-se com un raval al llarg del Camí Ral, sobretot al començament amb ferreries i hostals, que